



SPRÁVA NÁRODNÍHO PARKU
A CHRÁNĚNÉ KRAJINNÉ OBLASTI ŠUMAVA

o.s. OPONENT
RNDr. Gabriela Licková, Ph.D.
Blanická 20
350 02 Cheb

váš dopis značky / ze dne

16.4.2010

naše značka

NPS 03902/2001/2

datum

6.5.2010

vyřizuje / linka

Štefanová/274

Vážená paní Licková,

na Vaši žádost o informace podle zák. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím sděluji:

ad1)

a) **Ekologie metapopulací a populační ekologie** (vysvětlují, proč je důležité chránit především jádrové oblasti a centra výskytu druhů):

- Andersen et al. 2004. When range expansion rate is faster in marginal habitats. OIKOS 107:210-214.
- Gutzwiller, K.J. 2002. Applying Landscape Ecology in Biological Conservation. Springer.
- Hanski, I. 1999. Metapopulation Ecology. Springer.
- Henriksen et al. 2005. Reproductive biology of captive female Eurasian lynx, *Lynx lynx*. Eur. J. Wildl. Res 51: 151-156.
- Schmidt K. 1999. Variation in daily activity of the free-living Eurasian lynx (*Lynx lynx*) in Bialowieza Primeval Forest, Poland. J. Zool., Lond. (1999) 249: 417-425.
- Woodroffe & Ginsberg. 1998. Edge Effects and the Extinction of Populations Inside Protected Areas. SCIENCE 280: 2126-2128.

b) **Studie řešící rušení zvláště ohrožených druhů turistickými aktivitami.**

- Bejček 2006: Hodnocení vlivu záměru „Turistické stezky a hraničního přechodu Modrý sloup“ na EVL Šumava (kód CZ 0314024) a PO Šumava. (kód CZ 0311041). Ms. Depon in Správa NP a CHKO Šumava.
- Breitenmoser. 1998. Large predators in the Alps - the fall and rise of man's competitors. Biological Conservation Vol. 83, No. 3, pp. 279-289.
- Duffus & Dearden. 1990. Non-consumptive wildlife-oriented recreation: A conceptual framework. Biological Conservation 53: 213-231.
- Frid, A. and L. M. Dill. 2002. Human-caused disturbance stimuli as a form of predation risk. Conservation Ecology 6(1): 11. [online]
- Husslei & Kiener (eds.) 2007. Natura 2000. Divoké srdce Evropy – Europas Wildes Herz. Grafenau/Vimperk 2007.
- Kiener, Husslein, Engmaier (eds.). 2008, Natura 2000. Management im Nationalpark Bayerischer Wald. Grafenau 2008.
- Sachot et al. 2005. Viability and Management of an Endangered Capercaillie (*Tetrao urogallus*) Metapopulation in the Jura Mountains, Western Switzerland. Biodiversity and Conservation (2006) 15:2017-2032.
- Schadt et al. 2002. Assessing the suitability of central European landscapes for the reintroduction of Eurasian lynx. Journal of Applied Ecology 39, 189-203.



**SPRÁVA NÁRODNÍHO PARKU
A CHRÁNĚNÉ KRAJINNÉ OBLASTI ŠUMAVA**

- Thiel et al. 2008. Ski tourism affects habitat use and evokes a physiological stress response in capercaillie *Tetrao urogallus* : a new methodological approach. *Journal of applied ecology* 45(3), pp. 845-853-
- Zelenková (ed.) 2000. Plán péče Národního parku Šumava na období 2001-2010, Správa NP a CHKO Šumava, Vimperk.
- Zýval et al. 2006, Luzenské údolí. Turistická stezka a hraniční přechod Modrý sloup – situační studie. Ms. Depon in Správa NP a CHKO Šumava.

ad2)

Tetřev hlušec (*Tetrao urogallus*) je zvláště chráněným druhem živočicha dle platné legislativy, tj. ve smyslu ust. § 48 zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (dále jen „ZOPK“) a dle vyhl. MŽP ČR č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení ZOPK, v platném znění, se stupněm ohrožení – **kriticky ohrožený druh**.

Tetřev hlušec dále náleží mezi předměty ochrany Ptačí oblasti Šumava (kód lokality CZ0311041), vymezené Nařízením vlády ČR č. 681/2004 Sb. Vymezení ptačích oblastí na území ČR proběhlo v souladu s právními předpisy Evropské unie, konkrétně v souladu se Směrnicí Rady 79/409/EHS ze dne 2.4.1979, o ochraně volně žijících ptáků.

Cílem ochrany ptačí oblasti je mimo jiné zajištění podmínek pro zachování populací druhů, které jsou hlavními předměty ochrany, ve stavu příznivém z hlediska ochrany. V popisu Ptačí oblasti Šumava se uvádí, že populace tetřeva hlušce na Šumavě je jedinou reprodukceschopnou populací v ČR a představuje téměř 90 % výskytu v celé ČR (v roce 2004 při vyhlášení ptačí oblasti se uvádí počet 60 – 80 tokajících samců).

K rušení tetřeva hlušce v místě jeho přirozeného výskytu je zapotřebí výjimka ze zákazů u zvláště chráněných druhů živočichů (§ 50 odst. 2 ZOPK); tuto výjimku lze dle ust. § 56 ZOPK povolit pouze v případech, kdy jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody, nebo v zájmu ochrany přírody a jen tehdy, pokud je dán některý z důvodů uvedených v odstavci § 56 odst. 2 ZOPK, neexistuje jiné uspokojivé řešení a povolovaná činnost neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu druhu z hlediska ochrany.

Areál rozšíření tetřeva hlušce má palearktický typ rozšíření od Skotska (po vyhubení úspěšně reintrodukovan), na východ přes Pyreneje, Vogézy, Alpy, Karpaty (zbytkové reliktní populace), po SZ Sibiř, na sever zasahuje přes Skandinávii a Rusko po 60° s.š. (Hudec & Šťastný 2005).

Jeho evropská populace je poměrně velká, k roku 2000 mezi 760 000 a jedním milionem „párů“, s klíčovými populacemi ve Finsku, Norsku, Rusku a Švédsku, podílejícími se na celoevropské početnosti 96–97 procenty. Zatímco v období 1970–1990 byla evropská populace stabilní, v letech 1990–2000 ve většině areálu, zejména ve Finsku a Švédsku, došlo k úbytku, ale v Rusku počty naopak narostly. Na území EU žije zhruba 40 % evropských tetřevů (Hora et al. 2009).

Z těchto důvodů, je populace tetřeva hlušce označena dle IUCN Red List Category (viz. níže) (*BirdLife International* 2009) za stabilní v rámci celé Evropy. Ovšem ve střední Evropě je areál rozšíření tetřeva hlušce roztržtý (Alpy, Schwarzwald, Šumava) na lokální populace reliktního charakteru s nízkou početností na hranici přežívání, a to především v horských oblastech (Šťastný et al. 2006, Hudec & Šťastný 2005). Ze stavu populací v jednotlivých středoevropských státech vychází pak legislativní ochrana tetřeva hlušce (Německo, ČR, aj.).

V ČR je současný stav populace tetřeva hlušce na kritické hranici přežívání s 90 % celé populace soustředěné na Šumavě. Malá populace obývá Beskydy a zbytková populace

Krušné hory. V Krkonoších a Jeseníkách zbývají zřejmě jen poslední jedinci či druh dokonce vymizel (Hora et al. 2009).

Pokles stavů tetřevů v ČR v druhé polovině 20. století postihl i Šumavu. Tetřevi vymizeli z podhůří a téměř z jihozápadní části Šumavy, zatímco ve střední a západní části se udržela početnější populace (KUČERA 1975). V 90. letech se zmenšování oblasti výskytu zastavilo a stavy tetřevů začaly narůstat, přičemž na základě dat z monitoringu početnosti tetřeva, který provádějí zaměstnanci Správy NP a CHKO Šumava se početnost tetřeva na Šumavě k roku 2000 odhadovala na 150 ex. (BUFKA et al. 2000). K roku 2007 je početnost odhadována na 250 ex. na české straně Šumavy (Hora et al. 2009) na základě sběru dat z pravidelného monitoringu tetřeva hlušce jako předmětu ochrany Ptačí oblasti Šumava.

Literatura:

- BUFKA, L., ČERVENÝ, J. & BÜRGER, P., 2000: Vývoj početnosti tetřeva hlušce (*Tetrao urogallus*) na Šumavě. Pp. 52-57 in MÁLKOVÁ, P., ed.: *Sbor. příspěvků z mezinár. konf. Tetřevovití – Tetraonidae na přelomu tisíciletí. České Budějovice, 24.-26.března 2000.*
- HORA J., BRINKE T., VOJTĚCHOVSKÁ E., HANZAL V. a KUČERA Z. 2009: Monitoring druhů přílohy Směrnice I o ptácích a ptačích oblastí v letech 2005 – 2007. *In press.*
- HUDEC, K. & ŠTASTNÝ, K., eds., 2005: Fauna ČR. Ptáci II/1 (2., přepracované a doplněné vydání). Academia, Praha: 283-292.
- KUČERA, L., 1975: Verbreitung und Populationsdichte von Auerhuhn (*Tetrao urogallus*), Birkhuhn (*Lyrurus tetrix*) und Haselhuhn (*Tetraste bonasia*) im westlichen Teil von Šumava (ČSSR). *Orn. Mitt.*, 27: 160-169.
- ŠTASTNÝ, K., BEJČEK, V. & HUDEC, K., 2006: Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice 2001-2003. Aventinum, Praha: 114-115.

2009 IUCN Red List Category (as evaluated by BirdLife International - the official Red List Authority for birds for IUCN): Least Concern

Justification This species has an extremely large range, and hence does not approach the thresholds for Vulnerable under the range size criterion (Extent of Occurrence <20,000 km² combined with a declining or fluctuating range size, habitat extent/quality, or population size and a small number of locations or severe fragmentation). Despite the fact that the population trend appears to be decreasing, the decline is not believed to be sufficiently rapid to approach the thresholds for Vulnerable under the population trend criterion (>30% decline over ten years or three generations). The population size is extremely large, and hence does not approach the thresholds for Vulnerable under the population size criterion (<10,000 mature individuals with a continuing decline estimated to be >10% in ten years or three generations, or with a specified population structure). For these reasons the species is evaluated as **Least Concern**.

Zdroj: BirdLife International (2009) Species factsheet: *Tetrao urogallus*. Downloaded from <http://www.birdlife.org> on 2/5/2010

S pozdravem

SPRÁVA NÁRODNÍHO PARKU
A CHRÁNĚNÉ KRAJINNÉ OBLASTI ŠUMAVA
1. máje 260, 385 01 Vimperk
Česká republika / Czech Republic
www.npsumava.cz

[1]

Mgr. Iveta Štefanová
vedoucí kanceláře ředitele